

Vedlegg til

Kulturplan for Hol kommune

2015 – 2027

1 Innledning	s 3		
2 Overordnede føringer	s 3	5 Kulturbygg og anlegg	s 23
2.1 Statlige målsettinger	s 3	5.1 Kommunale kulturbygg	s 23
2.1.1 Kulturloftet	s 4	5.1.1 Kommunale anlegg utendørs	s 23
2.1.2 Statens politikk -Arkiv, bibliotek og museum	s 4	5.1.2 Kommunale anlegg – museum	s 24
2.1.3 Læreplanverket for grunnskolen	s 6	5.2 Grendehus/ forsamlingshus	s 25
2.1.4 Rammepan for barnehager	s 6	5.3 Kommunale anlegg barn og unge fritid	s 25
2.1.5 Kulturskole	s 7		
2.1.6 Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge	s 8	6 Statusbeskrivelse – støttefunksjoner	s 26
2.1.7 Den kulturelle skolesekken/spaserstokken	s 9	6.1 Tilskudd - Kulturformål	s 26
2.1.8 Anleggsutvikling	s 9		
2.1.9 Internasjonalt kulturarbeid	s 9	7. Statusbeskrivelse – lag og organisasjoner	s 27
2.1.10 Kultur og næring	s 10	7.1 Oversikt lag og organisasjoner	s 27
2.1.11 Frivillighet	s 10	7.2 Medlemsutvikling	s 27
2.2 Fylkeskommunale planer og intensjoner	s 11		
2.2.1 Bibliotekstrategi	s 11	8 Statusbeskrivelse – arrangement	s 28
2.2.2 Barn og unge	s 12	8.1 Kommunale arrangement	s 28
2.2.3 Kulturminnevern og museer	s 12	8.1.1 UKM camp	s 29
2.2.4 Musikk, teater og andre kulturuttrykk	s 13	8.1.2 UKM	s 29
2.3 Kommunale og regionale planer	s 14	8.1.3 Julegrantenning	s 30
2.3.1 Kommuneplan – Samfunnsdelen 2010 – 2022	s 14	8.1.4 Julekonsert – Julestemning ved Skarvet	s 30
2.3.2 Strategisk plan for Hallingdal (2013 – 2016)	s 15	8.1.5 Fekjo/ Geilojordet	s 30
2.3.3 Hallingdal 2020	s 15	8.1.6 Skarverennet	s 31
		8.2 Private/ Lag og organisasjoner arrangement	s 31
3 Anlegg og aktivitet på regionsnivå	s 16	9 Kirken	s 32
3.1 Ål kulturhus	s 16		
3.2 Buskerud teater	s 16		
3.3 Buskerud museum/ Hallingdal museum	s 16		
3.4 Regionale barne og ungdomstiltak	s 16		
3.5 Kulturkoordinator, Hallingdal	s 17		
4 Lokale, statlige og fylkeskom. støtteordninger	s 18		
4.1 Statlige virkemidler	s 18		
4.1.1 Grasrotandel	s 18		
4.1.2 Frivillighetsregisteret	s 18		
4.1.3 Kulturbygg	s 18		
4.1.4 MVA Kompensasjon	s 18		
4.1.5 Statlige tilskudd til barn og unge	s 18		
4.1.6 Fond for lyd og bilde	s 19		
4.1.7 Musikkverkstedordningen	s 19		
4.1.8 KORO	s 19		
4.1.9 Rikskonsertene	s 19		
4.1.10 Riksteateret	s 19		
4.1.12 Norsk kulturråd	s 19		
4.2 Fylkeskommunale midler	s 20		
4.3 Kommunale midler drift og spillemiddeltilskudd	s 21		
4.3.1 Driftstilskudd	s 21		
4.3.2 Driftstilskudd aktivitet	s 21		
4.3.3 Driftstilskudd anlegg	s 22		
4.3.4 Prosjektilskudd	s 22		
4.3.5 Gratis leie av kommunale bygg til trening	s 22		
4.4 OP – Offentlig/privat samarbeid – OPS	s 22		

1 Innledning

Vedlegg til Kommunedelplan for kultur 2015 – 2027 er ment som et utfyllende dokument der det redegjøres for vesentlige føringer eller statusbeskrivelser.

2 Overordnede føringer

I kapittelet presenteres føringer gitt i Stortingsmeldinger, fylkesplaner og annet, gitt av de tre forvaltningsnivåer; Stat, fylke og kommune.

2.1 Statlige målsettinger

Et hovedmål for den statlige kulturpolitikken er å legge til rette for mangfoldet innenfor kulturlivet og sikre et stimulerende og utfordrende kulturtilbud for hele befolkningen. Kulturloven som trådte i kraft 1. august 2007 sier:

§ 1. Føremål

Lova har til føremål å fastleggja offentlege styresmaktens ansvar for å fremja og leggja til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd, slik at alle kan få høve til å delta i kulturaktivitetar og oppleva eit mangfald av kulturuttrykk.

§ 2. Definisjonar

Med kulturverksemd meiner ein i denne lova å

- skapa, produsera, utøva, formidla og distribuera kunst- og andre kulturuttrykk,
- verna om, fremja innsikt i og vidareføra kulturarv,
- delta i kulturaktivitet,
- utvikla kulturfagleg kunnskap og kompetanse.

§ 3. Statens oppgåver

Staten skal fremja og leggja til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd over heile landet gjennom rettslege, økonomiske, organisatoriske, informerande og andre relevante verkemiddel og tiltak.

Staten skal utforma verkemiddel og gjennomføra tiltak for å fremja og verna eit mangfald av kulturuttrykk i samsvar med internasjonale rettar og plikter.

§ 4. Fylkeskommunens og kommunens oppgåver
Fylkeskommunen og kommunen skal syta for økonomiske, organisatoriske, informerande og andre relevante verkemiddel og tiltak som fremjar og legg til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd regionalt og lokalt.

§ 5. Felles oppgåver

Staten, fylkeskommunen og kommunen skal syta for

- at kulturlivet har føreseielege utviklingskår,
- å fremja profesjonalitet og kvalitet i kulturtilbodet og leggja til rette for deltaking i kulturaktivitetar,
- at personar, organisasjonar og institusjonar har tilgang til informasjon om ordningar med økonomisk støtte og om andre verkemiddel og tiltak.

§ 6 Ikraftsetjing

Kongen fastset når lova skal ta til å gjelda.

Kunst, kultur og frivillighet gjør samfunnet rikere på opplevelser. Gjennom målrettede tiltak og en generell styrking av kunst-, kultur og frivillighetsformål, vil staten gjennomføre et løft for kultur og for frivillig sektor.

Kulturpolitikken skal fremme:

- bevaring og formidling av kulturarven
- kunstnerisk fornyelse og kvalitet
- kulturelt mangfold, nasjonalt og internasjonalt

Mål og rammer for den nasjonale politikken blir formidlet gjennom stortingsmeldinger, rikspolitiske retningslinjer, rundskriv, bestemmelser for tilskudds ordninger m.v. Her er nevnt noen av de mest betydningsfulle på området:

St.meld. nr. 8 (1998-99) Deltaking og likestilling
St.meld. nr. 39 (2001-2002) Oppvekst- og levevilkår for barn og unge i Norge
St.meld. nr. 30 (2003-04) Kultur for læring.
Læreplanverket for kunnskapsløftet (LK06)
St.meld. nr. 23 (2008-2009) Bibliotek - Kunnskapsallmenning, møtestad og kulturarena i ei digital tid
St.meld. nr. 24 (2008-2009) Nasjonal strategi for digital bevaring og formidling av kulturarv
St.meld. nr. 8 (2007-2008) Kulturell skulesekk for framtida
St.meld. nr. 17(2005-2006)2008 som markeringsår for kulturelt mangfold
St.meld. nr. 23 (2011–2012) Visuell kunst
St.meld. nr. 8 (2010–2011) Digitalisering av radiomediet
St.meld. nr 10 (2011–2012)Kultur, inkludering og deltaking
St.meld. nr 20 (2009–2010) Omorganisering av ABM-utvikling
St.meld. nr. 48 (2002–2003) Kulturpolitikk fram mot 2014
St.meld. nr. 32 (2007-2008) Bak kulissene
St.meld. nr. 21 (2007-2008) Samspill
St.meld. nr. 14 (2007-2008) Dataspill
St.meld. nr. 39 (2006-2007) Frivillighet for alle
St.meld. nr. 22 (2006-2007) Veiviseren (filmløftet)
St. meld. nr. 7(2012–2013) Arkiv
St.meld. nr. 22 (2004–2005) Kultur og næring
Lov om kulturminner av 9. juni 1978
Kulturloven
Lov 15. mai 1987 nr. 21 om film- og videogram (film- og videogramlova - filml.)
Lov 1992-12-04-126, Lov om arkiv (arkivlova)
Lov 20. desember 1985 nr. 108 om folkebibliotek (folkebibliotekloven)
Lov om vederlag for kunstvisning – Kunstavgiftsloven
Riksteaterlova
Prop. 67 L (2012–2013) (forslag til lovvedtak) Lov om Norsk kulturråd (kulturrådsloven)

2.1.1 Kulturløftet

Siden 2005 har regjeringen satset sterkt på kultur og frivillige gjennom Kulturløftet 1 og 2. Bevilgningene til kultur har økt med 5 milliarder kroner. 1 milliard av dette har gått til momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner. Ambisjonene og målsetningene i Kulturløftet er mange og mangesidige.

2.1.2 Statens politikk for Arkiv, bibliotek og museum

Kulturdepartementet ivaretar det overordnede, nasjonale ansvar for arkiv, bibliotek og museum.

De senere år er det gjort endringer i arbeidsdelingen mellom de statlige institusjonene på arkiv-, bibliotek- og museumsfeltet, med overføring av bibliotekoppgavene til Nasjonalbiblioteket og Norsk vitenskapsindeks, og samorganisering av den resterende delen av ABM-utvikling med Norsk kulturråd.

Museum

Staten har pekt ut fire hovedfelt for utvikling innen museumssektoren: Forvaltning, forskning, formidling og fornying.

Museenes samlinger skal sikres og bevares best mulig for ettertiden og gjøres tilgjengelig for publikum og for forskning. Viktige delmål vil være gode sikrings- og bevaringsforhold samt prioritering og koordinering av samlingene.

Forskning og kunnskapsutvikling ved museene er et nødvendig faglig grunnlag for innsamling, dokumentasjon og formidling. Et delmål vil være økt forskningssamarbeid, både i museumsnettverket og mellom museene og forskningsmiljøer i kunnskapssektoren.

Museene skal nå publikum med kunnskap og opplevelse og være tilgjengelig for alle. Det innebærer målrettet tilrettelegging for ulike grupper og aktuell formidling som fremmer kritisk refleksjon og skapende innsikt.

Gjennom faglig utvikling, nytenking og profesjonalisering, skal museene være oppdaterte og aktuelle i alle deler av sin virksomhet, være solide institusjoner og ha en aktiv samfunnsrolle. Et delmål vil være å utvikle digital forvaltning og formidling.

Det er et overordnet mål at museene gjenspeiler det samfunnet de er en del av. Norge har i økende grad blitt et flerkulturelt samfunn.

Det settes også fokus på universell utforming og da særlig på tilgjengelighet for alle. Dette gjelder både i forhold til fysisk tilpasninger og formidling og informasjon.

Kulturdepartementet legger vekt på konsolidering, bygningsvern/drift og formidling ved fordeling av driftstilskudd til museene i det nasjonale museumsnettverket. Det har vært sterke statlige føringer på museumsorganiseringen. Målene fra staten har vært:

- Et mindre antall museer i hvert fylke med sterkere faglig og økonomisk plattform
- De nye museene skulle inngå i nye nasjonale nettverk

Bibliotek

Staten ønsker:

- videreutvikle bibliotekene som offentlige møtesteder og synliggjøre folkebibliotek med god funksjonalitet, møtestedsfunksjon og gode partnerskap.
- stimulere til breiere samarbeid og samhandling mellom biblioteka og det frivillige organisasjonslivet
- styrke folkebibliotekene som samfunnsmessig brubygger og møtested for grupper som i dag i liten grad deltar i kultur- og organisasjonsliv.
- utvikle bibliotekene som arena for digital kompetanse.
- utvikle skolebibliotekene til å styrke lesing, kompetanseutvikling og kunnskapsdanning, informasjonskompetanse og statistikk, regelverk og samarbeid.
- styrke leselyst og leseferdighet ved å utnevne Norsk Forfattersentrum som nasjonal aktør for litteratur i Den kulturelle skulesekken, og ved å utvikle folkebiblioteka som arena for lesing og litteraturformidling.

Arkiv - samlet samfunnsdokumentasjon og digital tilgjengelighet til kulturarven

Stortingsmelding nr. 7 (2012-2013) Arkiv skisserer utfordringer og strategier på arkivfeltet. Et overordnet mål for den norske arkivpolitikken skal være å sikre en samlet samfunnsdokumentasjon. Det vil si at arkiver fra statlig, kommunal og privat sektor skal bevares og gjøres tilgjengelig for bruk. Dagens situasjon er at privatarkiver er underrepresentert i forhold til kommunal og statlig sektor. En stor utfordring for bevaringsinstitusjonen er at private virksomheter og organisasjoner ikke har et pålegg om å ta vare på sine arkiver.

Stortingsmeldingen gir Riksarkivet i oppdrag å utarbeide en strategi for privatarkivarbeidet i Norge. Strategien ble publisert i januar 2015. Den gjentar utfordringen med å sikre privatarkiver som en del av en samlet samfunnsdokumentasjon. Strategien peker på fire områder som må prioriteres for å få bevart en større andel privatarkiv i Norge:

- Å få samlet inn etterslepet av viktige privatarkiv på papir, særlig bedriftsarkiv
- Å få økt magasinplass til bevaringsverdig arkivmateriale
- Å få muligheten til å bevare elektronisk skapt arkivmateriale fra privat sektor
- Å få utarbeidet regionale og nasjonale bevaringsplaner

Strategien for privatarkivarbeidet legger vekt på viktigheten av å utarbeide bevaringsplaner. Formålet er å sikre bevaring av et best mulig utvalg av privatarkiv som kan gjenspeile samfunnet og samfunnsutviklingen på en god måte. Bevaringsplanene bør være fylkesvise og gjerne deles inn i kommunenivå. En bevaringsplan består av tre deler: en bestandsanalyse som viser hva som er bevart, en samfunnsanalyse som peker på viktige samfunnsaktører/arkivskapere det er viktig å ta vare på arkivet fra og disse ses i forhold til hverandre (dekningsgraden) slik at vi utvikler en bevaringsplan for konkrete arkivskapere.

Stortingsmelding nr. 24 (2008-2009) Nasjonal strategi for digital bevaring og formidling av kulturarv slår fast at det er av vesentlig betydning at samfunnet sikrer kilder og gir befolkningen demokratisk adgang til dem. Visjonen er å gjøre mest mulig av samlingene tilgjengelig for flest mulig gjennom fremtidsrettet bruk av IKTeknologiske løsninger.

En stor utfordring når arkivene er digitalisert er å lagre og vedlikeholde filene for framtida. I stortingsmeldingen legges det vekt på at det bør etableres fellesløsninger for digital langtidslagring, et system som også skal omfatte museumssektoren. En slik fellesløsning er enda ikke etablert og det er derfor viktig at de institusjonene som arbeider med digitalisering selv legger til rette for digital langtidslagring.

2.1.3 Læreplanverket for grunnskolen

Læreplanverket er en forskrift hjemlet i Opplæringsloven. Den er forpliktende for grunnopplæringen og danner fundamentet og rammen for opplæring i skolen. Planen er delt inn i en generell del og læreplaner for fag.

Den generelle delen er gjennomsyret av kulturfaglige målsetninger. Skolen skal stimulere elevene i deres personlige utvikling og identitet, i det å utvikle etisk, sosial og kulturell kompetanse.

Innen de fleste fag finner man konkrete kompetansemål innen kulturfaget. Fag og timefordelingen gir krav om konkret avsatt tid til kunst og håndverksfag.

2.1.4 Rammeplanen for barnehager

Rammeplanen gir styrer, pedagogiske ledere og det øvrige personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.

Kultur forstås her som kunst og estetikk, felles atferdsmønstre, kunnskaper, verdier, holdninger, erfaringer og uttrykksmåter. Kultur handler om arv og tradisjoner, om å skape og om å levendegjøre, fornye og aktualisere. Kultur utvikles i spenningen mellom tradisjon og fornyelse. Både lokale og nasjonale kulturverdier, slik disse gjenspeiles i barns oppvekstmiljø, må være representert i barnehagens virksomhet. (Barnehageloven § 2 Barnehagens innhold, 4. ledd)

Barnehagen har en viktig rolle som arena for utvikling av kulturell identitet. Vekselspill mellom formidling og barns egen aktivitet skal være en del av barnehagens særpreg. Barnehagen må være åpen for impulser fra den lokale, regionale, nasjonale og globale verden.

Personalet må være tydelige modeller og bevisste på eget kulturelt og verdimesig ståsted. For å ivareta barnehagens oppdragermandat må personalet erkjenne sin rolle som kulturformidlere gjennom egen væremåte. Personalet må være åpne for å reflektere over egne holdninger og handlinger.

Barnehagen bør ta del i kulturen i nærmiljøet gjennom møte med institusjoner, organisasjoner og enkeltpersoner. Eldre generasjoner kan dele viktig kunnskap med barn og personalet i barnehagen. Personalet bør formidle tradisjoner som skaper tilhørighet gjennom bøker, litteratur, sang og musikk og kreativ virksomhet.

2.1.5 Kulturskole

Kulturskolens samfunnsoppdrag er forankret i Opplæringslovens paragraf § 13-6 og i læreplanverket:

"Alle kommunar skal aleine eller i samarbeid med andre kommunar ha eit musikk- og kulturskuletilbod til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles." (Oppl.l. 1997)

"Opplæringens mål er å utvide barns, unges og voksnes evner til erkjennelse og opplevelse, til innlevelse, utfoldelse og deltakelse." (Læreplanverket K06).

Kulturskolen skal være et kommunalt fritidstilbud for barn og unge innen musikk, teater, dans og billedkunst. Organisert enten som egen skole eller i tilknytning til det ordinære skoleverket og kulturlivet ellers. Tiltaket finansieres av staten, kommunen og ved skolepenger. Norsk Kulturskoleråd er samarbeidsorgan.

Kulturskolen skal gi opplæring av høy faglig og pedagogisk kvalitet til alle barn og unge som ønsker det. Formålet med opplæringen er å lære, oppleve, skape og formidle kulturelle og kunstneriske uttrykk. Kulturskolen er en sentral del av den sammenhengende utdanningslinjen som kan kvalifisere elever med særlig interesse og motivasjon til opptak i høyere kunstfaglig utdanning. Opplæringen skal bidra til barn og unges dannelse, fremme respekt for andres kulturelle tilhørighet, bevisstgjøre egen identitet, bli kritisk reflekterende og utvikle egen livskompetanse.

Kulturskolen skal også være et lokalt ressurscenter og en samarbeidende aktør i grunnopplæringen og kulturlivet i den enkelte kommune. Regionalt kan interkommunale samarbeidsmodeller sikre økt mangfold og høy kvalitet i tilbudene. Nasjonalt er den en del av en landsomfattende kulturell infrastruktur som bidrar til å løfte fram kunst og kultur som bærende elementer i samfunnsutviklingen.

Kulturskolen skal:

- gi alle elever mulighet til å utvikle kunnskaper og ferdigheter i kunstoffag
- gi alle elever mulighet til å finne og formidle egne kunst- og kulturuttrykk
- styrke elevenes estetiske, sosiale og kulturelle kompetanse
- styrke elevenes evne til kritisk refleksjon og selvstendige valg
- gi fordypningsmuligheter som kan danne grunnlag for videregående og høyere utdanning innen kunst- og kunstoffag
- i samarbeid med skoleverket bidra til et helhetlig kunst- og kunstoffaglig tilbud til alle barn og unge
- som lokalt ressurscenter medvirke til å styrke kulturell kompetanse og utfoldelse
- i samarbeid med kulturlivet tilby kunst- og kunstoffaglig støtte til opplæring og formidling til hele lokalsamfunnet

I forbindelse med utarbeidelse av ny rammeplan for kulturskoler, mangfold og fordypning og statlig initierte rapporter pekes det på noen sentrale trekk som er viktige for den videre utvikling av kulturskolene. Særlig legges det vekt på samarbeid mellom kulturskole, skole/SFO og frivillig kulturliv.

Kulturskolelærernes faglige og pedagogiske kompetanse er avgjørende for kulturskolenes kvalitet. Mange steder ligger den største utfordringen i mangel på kombinerte stillinger som kan bidra til samarbeid mellom kunstoffaglig opplæring i grunnskole, SFO, kulturskole, frivillige lag/foreninger m.fl. Det anbefales at det legges bedre til rette for kombinerte stillinger i kulturskolen i samarbeid med skoleverket. I tillegg er det ønskelig med en fortsatt utvikling der kulturskoleelever/ grupper gis tilbud om undervisning i skoletiden.

I utkast til ny rammeplan for kulturskolen "Mangfold og fordypning" er læring er gitt et større fokus og kvalitetskrav og vurderingskriterier ønskes satt i system. Undervisningen i kulturskolens fag skal organiseres innenfor tre opplæringsprogram med ulike profiler og målsetting: Grunnprogrammet, Kjerneprogrammet og Fordypningsprogrammet. Programmene skal ivareta behovet for tilpasset opplæring og er gradert i forhold til undervisningsmengde og krav til egeninnsats. Det ligger et stort faglig-pedagogisk potensial i videre utvikling av samvirket mellom individuell oppfølging og gruppeundervisning.

2.1.6 Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge

Kommunene har et ansvar for at barn og unge får gode oppvekstvilkår og for å forebygge psykiske og sosiale problemer. Kommunale beslutninger og prioriteringer får ofte direkte betydning for barn og unge. Etter folkehelsesloven har kommunen, fylkeskommunen og staten ansvar for å fremme befolkningens helse, herunder utjevne sosiale helseforskjeller. Barn og unges helse og trivsel er en viktig del av dette ansvaret.

Flere andre kommunale virksomheter spiller en viktig rolle i det forebyggende arbeid uten at dette er regulert i lov og regelverk. Oppsøkende tjenester, fritidsklubber og familiesentre er blant annet eksempler på dette. Denne type lavterskeltilbud kan spille en viktig rolle for barn, ungdom og familier, blant annet gjennom å tilby møteplasser og sosialt fellesskap eller ved å sørge for særlige tilbud for utsatte grupper.

Å arbeide systematisk med forebyggende innsats krever en tydelig ledelse og en tydelig forankring. Forebygging får også konsekvenser for hvordan kommunene organiserer og koordinerer tjenestetilbudet. Et planarbeid må være helhetlig og forpliktende. Først når det er forankret i ledelsen og blant alle som har et ansvar, og det er sikret nødvendige prioriteringer, er det et godt verktøy. Det bør legges til rette for at barn og ungdom kan delta og ha innflytelse i planlegging og gjennomføring av arbeidet. Et eksempel er at kommunestyret etter plan- og bygningsloven skal sørge for å etablere en særskilt ordning for å ivareta barn og unges interesser i planleggingen.

Gode arenaer for forebygging er ofte avhengig av voksne med kompetanse til å observere, forstå det de ser og handle. Dette innebærer evne til å analysere behovene, ha kunnskap om hva som virker og hvordan man kan nå ut til ulike grupper, samt evne til å iverksette tiltak.

Kommunene har et ansvar for å legge til rette for gode og varierte fritidsarenaer og møteplasser. Samtidig er dette en oppgave som krever samarbeid med frivillige organisasjoner og private aktører.

Staten tar i bruk ulike virkemidler for å bidra til forebygging i kommunal sektor. Dette kan være:

- styring gjennom lov og regelverk
- økonomiske virkemidler som etablering av tilskuddordninger og ulike satsinger
- pedagogiske virkemidler som veiledning og kompetansehevende innsatser

2.1.7 Den kulturelle skolesekken / Den kulturelle spaserstokken

Den kulturelle skolesekken skal være en varig ordning som skal favne om alle elever i grunnskolen og den videregående opplæringen, uavhengig av hvilken skole de går på og hvilken økonomisk, sosial, etnisk og religiøs bakgrunn de har.

De statlige målene med Den kulturelle skolesekken er:

- å medvirke til at elever i skolen får et profesjonelt kunst- og kulturtilbud
- å legge til rette for at elever i skolen lettere skal få tilgang til, gjøre seg kjent med og utvikle forståelse for kunst- og kulturuttrykk av alle slag
- å medvirke til å utvikle en helhetlig innlemmelse av kunstneriske og kulturelle uttrykk i realiseringen av skolens læringsmål

De statlige målene med Den kulturelle spaserstokken er:

- å sørge for profesjonell kunst- og kulturformidling av høy kvalitet til eldre
- å legge til rette for økt samarbeid mellom kultursektoren og omsorgssektoren, slik at det utvikles gode kunst- og kulturprosjekter lokalt innenfor et mangfold av sjangre og uttrykk
- å bidra til at eldre får et tilpasset kulturtilbud på arenaer der de eldre befinner seg i dagliglivet

2.1.8 Anleggsutvikling

Det skal finnes egnede lokaler, bygninger og utearenaer som gir rom for ulik kulturell virksomhet. Lokaler må være planlagt ut fra definerte behov og bør være fleksible. Kulturhusene bør lokaliseres sentralt i lokalsamfunnet eller regionen. Bygninger og arenaer skal i størst mulig grad fungere som kulturelle møtesteder for alle grupper. Lokalene skal være åpne for all lovlig kulturvirksomhet. Ingen må stenges ute av religiøse, sosiale eller politiske hensyn. Regjeringen fordeler en andel av overskuddet i Norsk Tipping AS til kulturformål. Midlene går til Den kulturelle skolesekken, kulturbygg og til Frifond.

2.1.9 Internasjonalt kulturarbeid - EU /Nordisk ministerråd

Kultur ble en del av EØS-avtalens samarbeid på områder utenom de fire friheter (det indre marked) i 1995. Norge deltar derfor fullt ut i EUs kulturprogram; Culture Programme (2007-2013). Programmet fremmer et felleseuropeisk kulturområde gjennom utvikling av kulturelt samarbeid mellom kunstnere, kulturarbeidere og kulturinstitusjoner og skal stimulere til framvekst av europeisk medborgerskap. Programmet omfatter hele kulturfeltet.

Gjennom norsk deltakelse i EUs kulturprogram får norske aktører anledning til samarbeid med aktører fra alle medlemslandene i EU- og EFTA-landene samt fra kandidatland til medlemskap i EU. Norsk kulturråd er kulturkontaktpunkt for EUs kulturprogram med ansvar for informasjon og søknadshjelp til norske kulturaktører.

Kulturministrene i de nordiske landene og Færøyene, Grønland og Åland har det overordnede ansvaret for det nordiske kultursamarbeidet i Nordisk ministerråd. Det overordnede målet er blant annet å fremme mangfoldet av kulturuttrykk og formidle kunstnere og deres arbeid.

2.1.10 Kultur og næring

Kulturnæringene påvirkes av rammevilkår og virkemidler fra flere politikkområder. Regjeringen har vedtatt at det skal legges frem en ny kulturnæringsplan. Kulturdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet samarbeider om planen. Stortingsmeldingen – Kultur og næring fra 2005 peker på at kulturlivet i stor grad omfattes av egne verdiskapende næringer med relativt stor innvirkning på norsk økonomi. Når det gjelder det offentliges rolle i forhold til disse næringene sier meldingen:

”Det må legges til grunn at det offentlige tar hovedansvaret for grunninvesteringene i kultursektoren. Det er en oppgave for den offentlige kulturpolitikken å legge til rette for et helhetlig og et kvalitetsorientert kulturliv, slik at vi er sikret et mangfold av kulturuttrykk, også de som er lite attraktive for næringslivet. Næringslivet som kulturpolitisk aktør kan komme inn som et positivt supplement og mellom anna medvirke til et større mangfold av finansieringskjeder”
(St.meld.nr 22 s.7).

Regjeringens nye reiselivsstrategi 2012 fremhever at næringsutvikling med basis i kulturminner kan bidra til verdiskaping i reiselivet og at slik næringsutvikling kan også bidra til å ta vare på det mangfoldet kulturarven har:

”Opplevelsesøkonomien handler bl.a om å imøtekomme de behov turistene har. Behovet for å overraskes, underholdes, begeistres og involveres gjennom opplevelser, underholdning og kulturtilbud blir viktigere”

2.1.11 Frivillighet

Den statlige begrunnelsen for støtte til frivilligheten tufter på følgende prinsipielle begrunnelser:

- De frivillige organisasjonene er viktige samfunnsaktører i kraft av det arbeidet utfører.
- De frivillige organisasjonene er viktige som demokratiske aktører.
- De frivillige organisasjonene er bygget opp om ulike formål samtidig som de skaper et interessefellesskap hvor deltakelse og sosialt samvær er en viktig del av fellesskapet.
- Frivillige organisasjoner bidrar til et samfunnsmessig mangfold.
- Organisasjonene er en arena for kunnskapsformidling og læring.
- Det at folk gir av tiden sin og engasjementet sitt til andre eller en sak de brenner for er viktig for hele samfunnet.

I Stortingsmeldingen Frivillighet for alle pekes det ut en statlig politikk med fokus på økonomi og organisering. Det er med bakgrunn i dette opprettet et frivillighetsregister og en interesseorganisasjon, Frivillighet i Norge. Det er innført økonomiske ordninger som MVA fritak, skattefritak for gaver til det frivillige samt nye tilskuddsordninger som eksempelvis Grasrotandelen. SSB er pålagt å føre statistiske opplysninger som regnskap og sysselsetting for frivillig sektor. Det går også frem at regjeringens mål er å utvikle sektorovergripende nærmiljøsentraler med stor bredde i de tiltakene sentralene engasjerer seg i, og hvor kultur og fritidstiltak skal stå like sentralt som sosiale omsorgstiltak. Sentralene skal, ifølge meldingen, være «et koordinerende ledd mellom frivillige lag og organisasjoner og mellom det frivillige og det offentlige» og videre «ivareta rollen som pådriver og samarbeidspartner for lokalt frivillig engasjement og samspill mellom frivillig og offentlig virke»

2.2 Fylkeskommunale planer og intensjoner

Buskerud fylkeskommune har i høringsutkast for Kunst og kulturstrategi for Buskerud 2015-2018 vektlagt enkelte utviklingsmål. Disse sektoroverskridende målene skal legges til grunn for fylkeskommunens prioriteringer i planperioden, både når det gjelder økonomiske bevilgninger, kompetanseutvikling og samarbeid. Målene er:

- *Et allsidig, synlig og inkluderende kunst- og kulturliv*
- *En tydelig satsing på forskning og utvikling*
- *Større og bredere publikumsoppslutning på arrangementer og i kulturinstitusjoner*
- *Internasjonale samarbeid som tilfører kunst- og kulturlivet verdi*
- *Økt økonomisk verdiskaping*
- *Profesjonelle kunst- og kulturaktører som sikrer kvalitet og mangfold*
- *Sterke regionale fyrtårn*
- *Buskerud som et godt sted å bo og arbeide for kunstnere og kulturarbeidere*

2.2.1 Bibliotekstrategi for Buskerud 2015 - 2020

Bibliotekene skal være attraktive, nyskapende og en inkluderende arena for opplevelse og deltakelse. Følgende utviklingsmål er nedfelt i fylkeskommunal plan:

1. Aktiv formidling

Bibliotekene skal gjennom aktiv formidling fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet. Formidlingsoppgavene spenner fra veiledning til programmering av tilbud og kuratering, og kan skje både fysisk og digitalt. Det forutsetter solide kunnskaper om medier og publikum, og erfaring med å planlegge og gjennomføre arrangementer.

2. Digitale tjenester

Den teknologiske utviklingen rokker ved grunnlaget for den tradisjonelle bibliotek-tjenesten, men skaper også nye muligheter. Lov om folkebibliotek likestiller nå digitale medier med andre medietyper. Fylkesbiblioteket tilbyr ebib.no, som er en portal for utlån av e-bøker. Samtidig vil fylkesbiblioteket videreutvikle Webløft, en felles nettløsning for bibliotekene i fylket.

3. Læring fra 0 – 100

Den digitale revolusjonen øker behovet for livslang læring, og bibliotekene må forsterke sitt bidrag til verdiskaping i kunnskapssamfunnet. Bibliotekene kan legge til rette for skapende og aktive læringsprosesser der kompetanse utvikles i samspill med andre.

4. Møteplass og debattarena

Som møteplass skal biblioteket legge til rette både for møter mellom mennesker, og mellom mennesker og ulike yringsformer, som kunst- og kulturuttrykk. Den nye formålsparagrafen understreker også bibliotekets funksjon som uavhengig arena for offentlig samtale og debatt.

5. Delingskultur

Med delingskultur menes kultur for deling av kunnskap og satsing på digitale tjenester basert på åpne løsninger. Det er bred enighet i bibliotekmiljøet om å satse på delingskultur og samarbeid, så vel mot publikum som i interne arbeidsprosesser.

2.2.2 Barn og unge

Den regionale strategien ønsker å legge vekt på gode tilbud for barn og unge som gir mulighet til både å oppleve og utøve. I tillegg har fylkeskommunen en sentral rolle i DKS og UKM.

Fylkeskommunene er tillagt et særskilt ansvar for Den kulturelle skolesekken (DKS), som omfatter både forvaltnings- og driftsoppgaver, i tillegg til å drive utviklingsarbeid i samarbeid med andre aktører. Buskerud fylkeskommune har ansvar for å arrangere regionale møteplasser og for å drive kompetanseutvikling, og deltar også inn i det nasjonale nettverket for ordningen. Buskerud fylkeskommune mener at økt kjennskap til og bevissthet rundt Den kulturelle skolesekken er viktig for videre utvikling av ordningen, og vil i tillegg jobbe videre med å styrke elevenes medvirkning i ordningen.

Ungdommens kulturmønstring (UKM) er en sentral arena for ungdommers mulighet til selv å uttrykke seg gjennom kunst og kultur. Fylkeskommunene er gitt et særskilt ansvar for UKM, som eier av det regionale nivået, med den årlige fylkesmønstringen som nav, og med ansvar for koordinering av det lokale nivået.

2.2.3 Kulturminnevern og museer

I 1990 fikk fylkeskommunen forvaltningsansvaret for kulturminnene i fylket med ansvaret for å ivareta de samlede verneinteressene innen kulturminnevernet i areal- og utbyggingssaker etter plan- og bygningsloven. Staten har ikke delegert ansvaret for kulturminnevernet til kommunene, men kommunene har allikevel et ansvar for å sørge for at disse ikke går tapt.

Et overordnet regionalt mål er å redusere tapsprosenten for fredete og verneverdige kulturminner. Dette gjøres med bruk av kulturminneloven og plan- og bygningsloven i behandling av plan- og byggesaker og andre forvaltningsorienterte saker.

Fylkeskommunen fokuserer også på utviklingsprosjekter der kulturarven brukes som ressurser for produktutvikling, verdiskapingsprosjekter med kulturarv som utgangspunkt, formidling av kulturarv, rådgivning til eiere av kulturminner og opplæring av håndverkere innenfor tradisjonelt håndverk.

I denne sammenhengen er det fokus på bruken av kulturarven som en ressurs – men på en bærekraftig og forsvarlig måte. Den regionale kulturminneforvaltningen har som utgangspunkt følgende tema/problemstillinger:

1. *Tapet av fredete og verneverdige kulturminner er for høyt. For mange kulturminner går tapt i dag og det trengs en samordnet plan for å sørge for bedre bevaring av fylkets viktigste kulturminner*
2. *Kompetanseheving for kommunene om kulturminnevern – kommunen har et stort ansvar for kulturminnevern i sin rolle som planmyndighet. Hvordan kan kommunene ta mer ansvar for egne kulturminner og hvilke kompetansetiltak er nødvendig?*
3. *Det er mange aktører som har formelle ansvarsområder innenfor kulturminnevernet. Det er også flere institusjoner som ikke har formelle oppgaver, men et stort engasjement for vern og bruk av kulturminner. Hvordan etablere arenaer for forpliktende samarbeid om kulturminnevern og samhandling om kulturarvspørsmål - mellom fylkeskommune, kommune og øvrige kulturarvaktører (museer/frivillige organisasjoner)?*
4. *Verdiskaping med basis i kulturminner. Både friluftsliv, stedsutvikling, reiselivsutvikling og annen næringsutvikling kan i økt grad ta utgangspunkt i kulturarven som ressurs. Vern og bærekraftig bruk er en god kombinasjon. Hvordan få til gode tiltak og gode samarbeid?*

Buskerud fylkeskommune bidrar, ved siden av stat og kommune, til en utstrakt offentlig finansiering av museumssektoren. Det gis årlige driftstilskudd til de konsoliderte museene i fylket.

Museene skal ha en aktiv samfunnsrolle og dermed reflektere et mangfold av perspektiver og virkeligheter.

I Strategi for museumsutvikling er overordnet målsetning å hente ut potensialet og utnytte ressursene bedre ved museene gjennom fellesprosjekter, noe som igjen kan styrke museene og danne grunnlag for ytterlig konsolidering.

- De konsoliderte museumsenheter skal fungerer optimalt, slik at de bedre kan møte utfordringene i museumssektoren.
- Museene sine samlinger skal sikrest og bevares best mulig og gjøres tilgjengelig for publikum og for forskning.
- Digital formidling skal bli en naturlig og integrert del av museenes formidlingsarbeid.
- Museene skal styrke sin posisjon som opplevelsesaktør.

2.2.4 Musikk, teater og andre kulturuttrykk

I samhandling med offentlig, frivillig og privat sektor skal fylkeskommunen legge til rette for et rikt og inkluderende tilbud innen kultur, idrett og friluftsliv.

Som en regional utviklingsaktør skal fylkeskommunen etablere og opprettholde samarbeidsrelasjoner, fungere som rådgiver, pådriver og koordinator, drive plan- og strategiarbeid, samt kompetanseutvikling.

Buskerud fylkeskommune skal bidra til å utvikle og støtte internasjonalt samarbeid, både på eget initiativ og gjennom regionale kunst- og kulturaktører.

Buskerud fylkeskommune tildeler årlig tilskudd til en rekke festivaler i hele fylket. Festivalene har et godt utgangspunkt for å drive arbeid knyttet til kulturelt mangfold, da de i all hovedsak er en form for lavterskeltiltak, som det er lett for brede lag av befolkningen å oppsøke. Tildelingen av festivalstøtte skal prioritere fyrtårnsfestivaler og nisjefestivaler, som tiltak som kan bidra til både topp og bredde i Buskeruds kulturliv.

Innen musikkfeltet vil det regionale fokuset være å prioritere samhandling med regionale ledd av nasjonale paraplyorganisasjoner og regionale musikkorganisasjoner. For Buskerud fylkeskommune er det et mål å styrke dans som uttrykksform og tradisjonsbærer.

Brageteatret er regionteater for Buskerud og den viktigste aktøren innenfor den profesjonelle delen av scenekunstheltet i fylket. Regionteatret skal være et profesjonelt teater for produksjon og formidling av nyskapende og utfordrende scenekunst av høy kunstnerisk kvalitet. Teatret skal bidra til et økt og regelmessig scenekunsttilbud til hele befolkningen i Buskerud, og legge særlig vekt på teater med barne- og ungdomsperspektiv og flerkulturelt perspektiv. Samtidig skal teatret bidra til kulturelt mangfold og kompetanseutvikling på et samlet kunst- og kulturfelt.

Fylkeskommunens strategier innen feltet er:

- Et mangfold av festivaler som sikrer tilgang for alle
- Styrket finansieringsgrunnlag for filmbransjen
- Et mangfoldig musikkliv, med utviklingsmuligheter for både frivillige og bransje
- En fortsatt satsing på sterke teaterinstitusjoner, frie profesjonelle miljøer og dans
- Et løft for visuell kunst

2.3 Kommunale og regionale planer

2.3.1 Kommuneplan – Samfunnsdelen 2010 – 2022

Det er en rekke punkt i Kommuneplanen som er relevante for kommunens arbeid innen kulturfeltet. Planen stadfester følgende visjoner:

- Hol kommune skal være en stolt nasjonalparkkommune og Geilo en tydelig nasjonalparklandsby der natur- og kulturverdiene bidrar til trivsel, næringsutvikling og godt omdømme.
- Hol kommune skal utnytte det rike mangfoldet av naturgitte og menneskeskapte kulturuttrykk og kulturminner i kommunen.
- Innbyggere og gjester i Hol kommune skal føle trygghet for egen helse og velferd.

Disse visjoner skal realiseres bl.a gjennom følgende målsettinger:

- Legge til rette for bærekraftig næringsutvikling rundt nasjonalparkene.
- Være en aktiv kulturbærer med bevissthet på lokale tradisjoner.
- Skape stolthet, identitet og fellesskapsfølelse knyttet til lokale natur- og kulturverdier.
- Tilrettelegge for god informasjon om kultur, miljø og naturverdier, for å øke innbyggernes og gjesters kompetanse innafor dette området.
- Ha et rikt kultur- og idrettsliv.
- Videreutvikle samarbeidet innen Hallingdalsregionen innafor kulturfeltet.
- Identifisere og satse på "fyrtårn" innenfor kulturfeltet som kan bidra til å gi kommunen en tydelig profil.
- Bidra til at kunstnere, idrettsutøvere, kulturaktører, kulturinstitusjoner og opplevelsesindustrien får mulighet til å øke kvaliteten på sin virksomhet.
- Legge til rette for at frivillige lag og organisasjoner fortsatt har gode rammevilkår.
- Yte tilskudd til lag og organisasjoner som gjennom sin virksomhet realiserer kommunens målsettinger.

- Ha bygg og anlegg med tidsriktig utstyr, samt bygg og uteområder som ivaretar krav til universell utforming.
- Sørge for at barn og unge har mulighet for lek og friluftsliv i et stimulerende og engasjerende nærmiljø der det legges til rette for både organisert og egenorganisert aktivitet.
- Samarbeide med næringslivet for å bedre finansieringsgrunnlaget for kultur og idrettssatsing.
- Kommunale fjelleiendommer skal holdes i god hevd og bruk av rettighetene skal sikre innbyggerne tilgang til jakt og fiske.
- Prioritere helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid, herunder vektlegge folkehelse- og frisklivsarbeid, og sikre at helse, trivsel og universell utforming blir ivaretatt i overordna plan- og utviklingsarbeid.
- I særlig grad ha fokus på tilbudet til barn og unge, både når det gjelder forebygging, koordinering og organisering.
- Legge til rette slik at alle kan bruke naturen til rekreasjon og friluftsliv.
- Ivareta grupper med særlige behov og søke å utjevne sosiale ulikheter i helse.
- Legge til rette slik at god helse kan skapes gjennom aktiv deltagelse i lokalsamfunnet.
- Styrke brukermedvirkning og samarbeid med pårørende og frivillige organisasjoner.

2.3.2 Strategisk plan for Hallingdal (2013 – 2016)

Hovedmålet i gjeldende plan er:

”Hallingdal skal vera ein region med aukande verdiskaping og vekst både i innbyggjartal og i talet på arbeidsplassar. Regionen skal oppretthalde god balanse i alder og kjønnsfordeling. I Hallingdal skal det leggjast til rette for omstilling, nyskaping og kreativitet gjennom samhandling ved at regionen står samla, ”innad som utad.” Strategisk plan fokuserer på fire faktorer i tillegg til å stadfeste behovet for regionalt samarbeid:

- Bokvalitet/bolyst/blilyst
- Arbeidsmarked
- Næringsliv
- Kunnskapsmiljø

Relevant for kulturfeltet i Hol pekes det særskilt på utvikling av reiselivsrelaterte opplevelser samt organisering av næringsklynger.

2.3.3 Hallingdal 2020

Hallingdal 2020 er et rekrutterings- og bulystprosjekt om har som hovedmål å øke Hallingdal som en attraktiv bo- og arbeidsmarkedsregion. Målet er å vise at Hallingdal er en attraktiv møteplass mellom Øst og Vest. Prosjektet jobber spisset mot mot 3 målgrupper: HytteHalling, Ung Halling og Kvinne 28.

Av løpende tiltak kan nevnes:

- Nettsiden Hallingdal.no - samlende nettportal for Hallingdal
- Kva skjer – arrangementskalender for Hallingdal
- Historien om Hallingdal – bokverk av Kåre Olav Solhjell
- Hallingtreff – møteplass i Oslo og i Bergen
- Yrkesmesse – arbeidslivsmesse for unge
- Hallingambassadører – ungdom som markerer seg innen idrett/kultur

3 Anlegg og aktivitet på regionsnivå

3.1 Ål kulturhus

Ål kulturhus ble åpnet i 1992 og er et regionalt kulturhus for heile Hallingdal. Huset inneholder to amfiser for kino, konserter, teater, dans, konferanser og seminar, m.m. I huset finnes også musikkverksted, Ål kulturskole, Ål turistinformasjon, Galleri Syningen (galleri for skiftende utstillinger), Nesch-museet, rosemålingsutstillinga "Hallingrosa", Ål bibliotek, kafé, møterom, øvingsrom og utleieareal.

3.2 Buskerud teater

Buskerud Teater består av de fire teaterverkstedene i Buskerud: Hallingdal Teaterverksted, Midt fylket teaterverksted, Lågen teaterverksted, Nedre Buskerud teaterverksted samt paraplyorganisasjonen Buskerud Teater. Teaterverkstedene har fram til nå vært organisert som selvstendige stiftelser med egne styrever og en til to ansatte i hver stiftelse.

Hallingdal Teaterverksted ble stiftet 16. desember 1987. På dette tidspunkt var det bare etablert to andre teaterverksteder her i landet; Tynset og Sør-Trøndelag. Kommunene i Hallingdal gikk fra starten inn med en økonomisk støtte på kr 1 pr innbygger. Dette sammen med tilskudd fra fylke og stat finansierte tilbudet. Tilskuddet fra hallingdals-kommunene er senere økt til kr 6 pr innbygger. Om lag 20 % av driftsinntektene kommer fra salg av instruktørtjenester, utleie av kostymer og lys.

Hovedmålsettingen er å tilby teatergruppene i Hallingdal bistand fra profesjonell instruktør, veiledning i valg av manus, utleie av kostymer og lysstyr. Også skoleverk, næringsliv og privatpersoner kan nytte tjenestene.

Det er svært viktig for utvikling av lokale produksjonsmiljø at det finnes profesjonelle institusjoner som Hallingdal teaterverksted.

3.3 Buskerud museum/ Hallingdal museum

Buskerud Museum er et konsolidert museum med formål å drifte kulturhistoriske museer, gårdsanlegg, kunstnerhjem og teknisk-industrielle kulturminner fra Kongsberg i sør til Hemsedal i nord. Stiftelsen har om lag 40 fast ansatte og spenner over et vidt felt innenfor Buskeruds varierte og rike historie.

Til sammen har museene i Hallingdal, tidligere Hallingdal museum, mellom 8 og 9 årsverk fordelt på 14 ansatte. Museet lønner også sommerpersonale som omvisere og vaktmestre på alle museumsavdelingene.

Hol Bygdemuseum har en 50 % stilling som konservator og en 50 % stilling som håndverker samt rengjøringspersonale (timebasert).

3.4 Regionale barne- og ungdomstiltak

Hallingdal ungdomsråd består av to medlemmer fra hvert av ungdomsrådene i dalen. Rådet tar opp saker både fra lokale ungdomsråd i Hallingdal og saker på fylkesnivå.

De unges arena(DUA) er en samling av kulturarbeidere i Hallingdal med målsetning om å legge til rette for samarbeid på tvers av kommunegrensene.

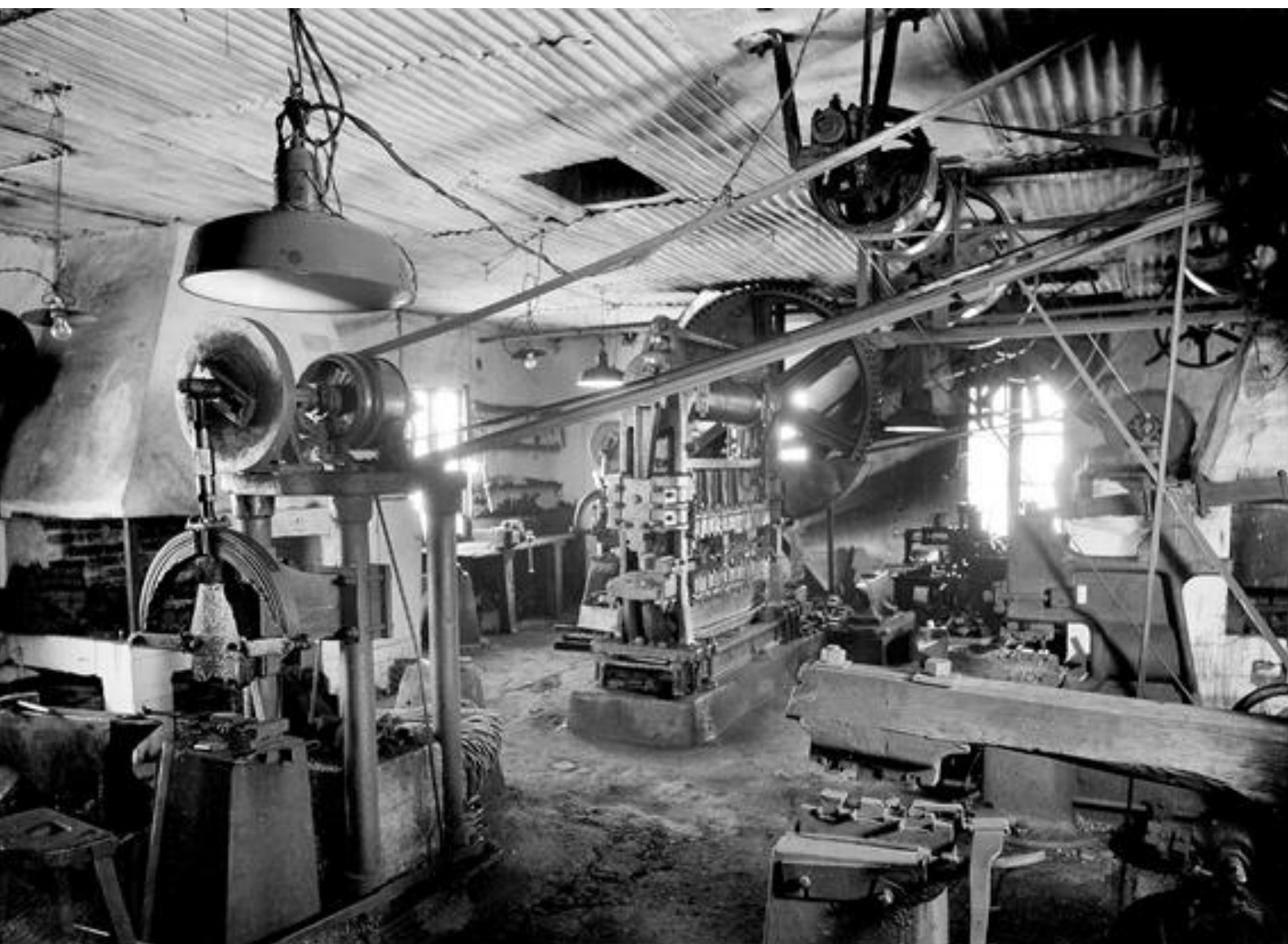
3.5 Kulturkoordinator, Hallingdal

Stillingen er et samarbeidprosjekt mellom alle kommunene i Hallingdal med Ål kommune som vertskapskommune. Stillingen er del finansiert gjennom fylkeskommunale bolyst midler. Målet er at kulturkoordinatoren skal virke som en samlende og inspirerende aktør innen kulturlivet i Hallingdal blant annet i samarbeid med:

- kulturskolene i dalen
- profesjonelle utøvere innen ulike kunstuttrykk
- reiselivet i regionen

I tillegg skal stillingen:

- skape møteplasser for det kreative miljø i Hallingdal
- øke koordinasjonen mellom ulike aktører i kulturlivet
- skape nye tiltak som ikke finnes i dalen i dag

4 Lokale, statlige og fylkeskommunale støtteordninger

4.1 Statlige virkemidler

4.1.1 Grasrotandel

Fra 1. mars kan spillere hos Norsk Tipping gi 5 prosent av spill innsatsen sin til et lokalt lag eller forening de selv velger.

- Grasrotandelen kan gå til foreningen i ditt hjerte, enten det er ditt lokale idrettslag, musikkorps eller en annen frivillig organisasjon. - Forutsetningen er at foreningen har registrert seg i Frivillighetsregisteret.

4.1.2 Frivillighetsregisteret

- I tillegg til fordeling av grasrotandelen, vil Frivillighetsregisteret også sikre et mer effektivt og smidig forhold mellom offentlige myndigheter og frivillig sektor. Registeret vil bidra til forenklet rapportering og mindre byråkrati slik at de frivillige organisasjonene kan bruke mer av ressursene sine til å drive aktivitet lokalt.

4.1.3 Kulturbygg

Desentralisert ordning for tilskudd til kulturbygg forvaltes av fylkeskommunene. Søkere må ta kontakt med fylkeskommunen i sitt fylke for å få retningslinjer og veiledning om investeringstilskudd til kulturhus. Departementet har i rundskriv av 1. januar 2010 fastsatt premisser for fylkeskommunens forvaltning av ordningen.

Tilskudd kan gis til kulturhus, flerbrukslokaler eller spesiallokaler for kunst og kultur, som bibliotek, bygg for museum eller andre kulturverntiltak, scenekunstlokaler, konsertsal eller formidlingslokaler for billedkunst. Midlene kan benyttes til nybygg, ombygging og modernisering av kulturbygning, men ikke til vedlikehold eller drift.

4.1.4 MVA Kompensasjon

Et tiltak for å fremme det positive frivillighetsarbeidet ved å utvide tjenestemomskompensasjonsordningen med en pott som skal gjelde kompensasjon for moms også på produkter foreninger kjøper. Lag og organisasjoner må være registrert i Frivillighetsregistre for å kunne nytte ordningen.

4.1.5 Statlige tilskudd til barn og unge

Det finnes en rekke statlige tilskuddsordninger rettet mot barn og unge. Det utgis årlig en samling, Satsing på barn og unge, der støtteordningene publiseres. I tillegg legges informasjon om støtteordninger ut på regjeringens hjemmesider:

<https://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/dep/tilskudd/tilskudd-til-barn-og-unge-i-2015>

4.1.6 Fond for lyd og bilde

Fond for lyd og bilde skal fremme produksjon og formidling av innspilling av lyd- og filmopptak. Midlene som er avsatt i Fond for lyd og bilde fordeles til beste for rettighetshavere innenfor musikk, scene, film.

Fondet er i tillegg en kollektiv kompensasjon til rettighetshavere for den lovlige kopiering av deres verker som skjer til privat bruk.

4.1.7 Musikkverkstedordningen

Musikkutstyrsordningen (MUO) er den nasjonale tilskuddsordningen for teknisk utstyr, akustikk og lokaler. MUOs formål er å sikre gode tekniske vilkår for øving og fremføring av rytmisk musikk over hele landet. MUO deler årlig ut nær 30 millioner kroner fordelt på musikkprosjekter i alle landets fylker.

4.1.8 KORO

Kunst er et uttrykk for menneskelig kreativitet og skaperevne. I kunsten bearbeides virkeligheten til uttrykk som kan gi nye opplevelser, ny forståelse og ny innsikt. Å produsere kunst for offentlige rom er uttrykk for en demokratisk tanke som hevder alles rett til å oppleve kunst.

Kunst i offentlige rom (KORO) er statens fagorgan for kunst i offentlige rom og landets største kunstprodusent. Planlegging, gjennomføring og kvalitetssikring av kunstprosjekter er kjernen i virksomheten. KORO legger vekt på mangfold og nyskapning i kunstproduksjonen som når et bredt sammensatt publikum i byer og distrikter over hele landet. Kunstverkene utgjør Norges største og mest besøkte kunstsamling, og KORO arbeider for å sikre god forvaltning av verkene. Formidling av kunstprosjektene og utvikling av en diskurs på feltet kunst i offentlige rom er et prioritert satsingsområde.

4.1.9 Rikskonsertene

Formålet til Rikskonsertene er å gjøre levende musikk av høy kunstnerisk kvalitet tilgjengelig for folk i hele landet. Dette oppnås bla gjennom skolekonsertordningen samt arrangementet barnas verdensdager.

4.1.10 Riksteateret

Riksteatret er hele landets teater med oppgave å tilby profesjonell scenekunst til publikum over hele landet. Riksteatret ble opprettet ved lov i 1948 for:

"

...å fremja arbeidet med å føra dramatisk kunst ut til folket i bygd og by og på andre tenlege måtar å auka kjennskapen til god dramatisk kunst." Lov om Riksteatret, 13. desember 1948"

4.1.11 Norsk kulturråd

Kulturrådet skal stimulere til et nyskapende og mangfoldig kunst- og kulturliv ved å

- investere i tiltak som fremmer kvalitet, mangfold og kritisk refleksjon
- nå ut til flest mulig og på nye steder og nye arenaer
- ivareta en aktiv utviklingsrolle.

Kulturrådet skal være en synlig og åpen aktør i samfunnsdebatten ved å

- være en tydelig, transparent og faglig premissleverandør
- være ledende i digital tilskuddsforvaltning og kommunikasjon
- bidra til kunnskapsbasert utvikling av kulturpolitikken.

Kulturrådet skal bidra til samhandling ved å

- være en tilgjengelig og relevant samarbeidspartner
- sørge for idéutveksling og ny kunnskap, internt og eksternt
- invitere til samarbeid på tvers av uttrykk og landegrensar.

4.2 Fylkeskommunale midler

Buskerud fylkeskommunes visjon er å skape resultater gjennom samhandling, og det er en viktig oppgave å bidra til å spille våre kunst- og kulturaktører gode. Som en regional utviklingsaktør skal fylkeskommunen etablere og opprettholde samarbeidsrelasjoner, fungere som rådgiver, pådriver og koordinator, drive plan- og strategiarbeid, samt kompetanseutvikling.

Tilskudd til drift utgjør fylkeskommunens viktigste bidrag til finansieringen av kulturlivet i fylket.

Tilskudd til prosjekt gis med utgangspunkt i de samme målsettingene som driftstilskuddene. Tiltak som mottar prosjektstøtte skal ha en tydelig begrunnelse innenfor kunst- og kulturfeltet, i tillegg til å være av regional betydning. Prosjektene må også kunne vise til tilstrekkelig kvalitet, relevans og gjennomføringsevne, samt mulighet for overføringsverdi.

Buskerud fylkeskommune ønsker å danne partnerskap med kommunene i forhold til folkehelse. Dette kan både være i forhold til barn- og unge, utvikling av IL@ skolen og allerede inngått avtale om inaktive/ sykmeldte voksne ved etablering/ videreføring av frisklivssentraler.

Kunst og kulturstrategi for Buskerud 2011-2014:

Buskerud fylkeskommunes støtte til amatørteatermiljøene går gjennom stiftelsen Buskerud Teater, en paraplyorganisasjon for teaterverkstedene i fylket. Buskerud Teater skal være et organ for administrativ og teaterfaglig samordning, og for videreutvikling av en helhetlig amatørteaterpolitikk og -virksomhet i fylket. Denne virksomheten skal legges til rette på en slik måte at amatører kan drive aktiviteter på alle nivåer og i alle aldersgrupper.

Det pågår nå en prosess i Buskerud Teater, hvor den framtidige organisasjonsformen er et av hovedmomentene. Målet er å styrke overbygningen, slik at Buskerud Teater i større grad blir et regionalt kompetansesenter for amatørteater, og slik at det enkelte teaterverksted får frigjort mer tid til teaterfaglig arbeid. Det er imidlertid et vesentlig aspekt at den lokale forankringen i det enkelte teaterverksted opprettholdes. På sikt må forholdet og samspillet mellom det profesjonelle og amatørerne tydeliggjøres, men først må både Brageteatret AS – Regionteater for Buskerud og Buskerud Teater få anledning til å finne sin egen form.

Brageteatret AS – Regionteater for Buskerud er den viktigste aktøren innenfor den profesjonelle delen av scenekunstheltet i fylket. Regionteatret skal være et profesjonelt teater for produksjon og formidling av nyskapende og utfordrende scenekunst av høy kunstnerisk kvalitet. Teatret skal bidra til et økt og regelmessig scenekunsttilbud til hele befolkningen i Buskerud, og legge særlig vekt på teater med barne- og ungdomsperspektiv og flerkulturelt perspektiv. Samtidig skal teatret bidra til kulturelt mangfold og kompetanseutvikling på et samlet kunst- og kulturfelt. Buskerud fylkeskommune og Drammen kommune er eiere av Brageteatret AS – Regionteater for Buskerud, som ble gitt regionteaterstatus fra statlig hold med statsbudsjettet for 2014.

4.3 Kommunale midler – driftstilskudd og spillemiddeltilskudd

4.3.1 Driftstilskudd

Det gis driftstilskudd til diverse organisasjoner i kommunen. Tilskuddet deles inn i følgende kategorier: barn/unge, musikk og diverse organisasjoner. Driftstilskuddet beregnes etter følgende fordelingsnøkkel:

- Grunnstønad pr. godkjent søknad, kr. 3.000,-.
- Resterende midler fordeles på antall aktivitetspoeng beregnet ut fra:
- 4 poeng pr medlem under 20 år
- 1 poeng pr medlem over 20 år.
- 1 poeng pr dokumenterte deltaker på leder-, trener- eller instruktørkurs
- 10 poeng pr arrangement (konsert, idrettsstevne e.l.)
- 5 poeng pr. øving/trening/aktivitet (ikke styremøter el.l.)
- 1 ½ poeng pr musikkinstrument
- 5 poeng pr allidrettsgrupper
- 5 poeng pr samarbeidstiltak med andre organisasjoner
- 1 poeng pr leder/instruktør/trener
- 10 poeng for fritidstilbud som er nyskapende/ikke finnes i Hol kommune.

4.3.2 Driftstilskudd aktivitet

Gjennom kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet tilordnes Idrettsrådet en sentral rolle i kommunens idrettspolitiske organisering og tildeler kommunale tilskuddsmidler til drift.

Rådet behandler, i tillegg til kommunale midler, tilskuddsmidler til aktivitet (Lokale Aktivitets Midler, LAM) Det er kun organisasjoner med medlemskap i Norges idrettsforbund som kan motta slike midler. Midlene tildeles Idrettsrådet gjennom Buskerud idrettskrets.

30 % av tilskuddet avsettes til stimuleringstiltak. Utviklingstiltak som fremmer satsningsområder det er idrettspolitisk enighet om. Eksempler på tiltak kan være:

- Tiltak for å rekruttere/beholde jenter i idretten.
- Tiltak som legger til rette for at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan delta i ordinære treninger.
- Kompetansehevende tiltak for å sikre bredde og mangfold i treningsarbeid.
- Samarbeidstiltak mellom idrettsgrupperinger, eks. barmarksamlinger.

Resterende aktivitetstilskudd skal ta utgangspunkt i følgende fordelingsnøkkel:

- Grunnstønad pr. godkjent søknad, kr. 3.000,-.
- Resterende midler fordeles på antall aktivitetspoeng beregnet ut fra:
- 4 poeng pr medlem under 20 år
- 1 poeng pr medlem over 20 år.
- 1 poeng pr dokumenterte deltaker på leder-, trener- eller instruktørkurs
- 5 poeng pr arrangement (konsert, idrettsstevne e.l.)
- 5 poeng pr. øving/trening/aktivitet (ikke styremøter el.l.)
- 5 poeng pr allidrettsgrupper
- 5 poeng pr samarbeidstiltak med andre organisasjoner
- 1 poeng pr leder/instruktør/trener
- 10 poeng for fritidstilbud som er nyskapende/ikke finnes i Hol kommune.

4.3.3 Driftstilskudd anlegg og kulturbygg

Det gis driftstilskudd til idrettsanlegg som er registrert i idrettsanleggsregisteret og til kulturbygg som nevnt i kommunedelplan for lokale kulturbygg. 50 % av driftstilskuddet baserer seg på regnskapsførte utgifter til energi, forsikring og kommunale avgifter. Resterende 50 % baserer seg på antall dugnadstimer som er lagt ned for å drive anlegget. Tilskuddet fordeles prosentvis i forhold til innmeldte regnskapstall og dugnadstimer.

4.3.4 Prosjekttilskudd

I henhold til Hol kommunes retningslinjer for tilskudd til kulturformål kan det søkes om prosjekttilskudd til tiltak som er nyskapende og som har overføringsverdi.

4.3.5 Gratis leie av kommunale bygg til trening

Hol kommune har et prinsipp om at kommunens innbyggere under 17 år fritt kan benytte kommunale bygg og anlegg til aktivitet. For skolebygg er ordningen også omfattet av lag og organisasjoner.

4.4 OP – Offentlig/privat samarbeid - OPS

Spesielt innen reiselivsnæringen økes fokuset på aktivitetstilbudet til destinasjonen.

I tillegg åpnes det for mulighet til utvidet offentlig finansiering gjennom bruk av Tiltaksfond og Rammetilskudd for destinasjonsutvikling.

5 Kulturbygg og anlegg

5.1 Kommunale kulturbygg

Kulturbyggets navn	Eier	Byggeår	Areal	HC Tilgj.	Scene	Scene-garderober	Kjøkken
Geilo samfunnshus	Hol kommune	1962					
Bygdahall samfunnshus	Hol kommune	1951	1300	Delvis	X	X	X
Hovedbibliotek	Hol kommune	2010	840	Ja			
Hol bygdearkiv og bibliotek	Hol kommune	1988	700	Delvis			
Hol bygdemuseum	Hol kommune	1970	195	Nei			
Hol velferdssenter, Geilo	Hol kommune	X	200	Ja			X
Solvang	Hol kommune	X					
Hol velferdssenter, Vika	Hol kommune	1978/89	278	Ja			X
Hovet bibliotek	Hol kommune	1981	120	Delvis			X
Kulturskole/ skole	Hol kommune	2010	407	Ja			
Lien grendehus	Hol kommune	X	ukjent	Nei			X
Skurdalshalle	Hol kommune	1969	140	Delvis	X		X
Haugastøl grendehus	Hol kommune	X					
Ustaoset grendehus	Hol kommune	X	ukjent	Nei			X

5.1.1 Kommunale anlegg - utendørs

Det er en rekke kommunalt eide arealer utendørs som nyttes til kulturformål. Anleggene nyttes ikke bare av lokalbefolkning men er også svært sentrale i besøkendes opplevelser av kommunen.

Anlegg	Beskrivelse
Geilo sentrum amfi	Arena tilrettelagt med amfi og strøm for produksjoner/ arrangement. Estimert kapasitet på om lag 3000 publikummere. Anlegget er delvis lyssatt med mulighet for DMX styring. Mangler god løsning for montering av PA/ og lys samt scene.
Geilojordet	Området ble overtatt av Hol kommune i 1984. Opprinnelig var det bare 2-3 hus, de øvrige er flyttet fra andre steder i kommunen. Bygningene er satt opp som i et gardstun. Området med bygninger er i dag trukket ut fra det konsoliderte museet og forvaltes av Hol kommune selv. Uteområdet og bygninger blir aktiv brukt til forskjellige arrangement under sommerens åpningstider. Stedet formidler kommunens kulturhistorie og ivaretar vår kulturarv.
Fekjo kulturminnepark	Fekjo kulturminnepark ble åpnet sommeren 2000. På Fekjo ligger Hallingdals største gravhaugfelt der det er registrert ca. 20 gravhauger, 7 kullgroper og et jernutvinningsanlegg. I tillegg har parken et interessant kulturlandskap, som er blitt til gjennom langt tids beiting og slått som følge av stølsdrift. Kommunen organiserer årlig skulpturutstilling i parken som sammen med faste kunstinnsallasjoner av Gunnveig Nerol og Terje Isungset gir opplevelsesinnhold til området. Gjeldende skjøtelsesplan fra 1999 skal revideres i samarbeid med Fylkesarkeologen. Området har stort utviklingspotensial.
Hol bygdemuseum	Hol Bygdemuseum ligger på Hagafoss, ved Hol kirke. Muséet er bygd opp som en gammel holingsgard. De fleste husene er fra 1700- og 1800-tallet. Det er 3 hus, 2 av de er rose malt (av Kitil Rygg og av Kristen Ånstad). Tilsammen, støl og husmannsplass er det 17 gamle bygninger. I tillegg er det utstillingsbygning med

	bla. mye rosemaling og bunader
--	--------------------------------

5.1.2 Kommunale anlegg – Museum

Bygning	Beskrivelse
Nord Hovet gamle skule	Skolehus i Nord-Hovet, bygd i åra 1880-1882, brukt til 1948.
Hol gamle kirke	Kirken har vært utvidet og ombygd flere ganger. Det var opprinnelig ei lita stavkirke. Trolig bygd på 1200-talet. Kirken ble utvidet med en tømra del rundt 1500-tallet. I 1697 ble kirken bygd om og utvidet på nytt. Samtidig fikk kirken vinduer. Den tredje og største ombyggingen var i 1798-99. Mye ble endret og kirken ble utvidet. Den fikk da formen den har nå ble bordkledd både utenpå og inni.
Tingstugu	Tingstugu ble bygget rundt 1815. Her kunne kyrkjeålmugen gå inn for å varme seg før og etter messe, og her danset ungdommene når det var brudevigsel.
Prestestugu	Prestestugu er datert 1844. Her budde presten på embetsreisene til Hol. (Hol var anneks til Ål hovedsokn fram til 1870.)
Arresthus og stolpehus på Øvremyro	Arresthuset er satt sammen av to hus som ble flyttet til Øvremyro ca. 1840. Rester etter rosemaling pryder taket. Lensmann Stein Stensen som bodde på Øvremyro ville ha arresthuset i nærheten, for bedre kontroll. Stolpehuset er bygd i siste halvdel av 1600-tallet og gitt til Hol bygdemuseum. Over døra er det malt et kors av tjære, som skulle verne mot «vonde vetter»
Larsestugu	Ligger på garden Røo og eies av Jonas Bekkestad. Huset er i dag vernet.
Stolpehus samt gjenstandssamling på Røo	I Larsestugu er det noen gjenstander, for det meste verktøy for reparasjon av klokker, etter Lars Røo. Dette er i Hol kommunes eie. Vi må finne en løsning på dette, da det må fjernes fra Larsestugu.
Øvrevollseiestugu	Stugu etter familien Øvrevollseie
Gardstunet Dokken	Hol kommune overtok Dokken i Sudndalen i 1959. Her står de gamle husene på samme sted som de ble reist i årene 1795-1798: stugu (loftstugu), stolpehus, låve, fjøs, stall og eldhus. En gammel badstugu ble kjøpt etter at kommunen overtok gården. Smia ble bygd i 1985 men er sett opp på gamle murer. Både loftstugu, fjøset og låven i Dokken er laftet av kløvd tømmer. Sist på 1700-tallet hadde de mye grovt tømmer i Sudndalen.
Den freda og restaurerte Tuftebrua	Tuftebrua som står i dag er en kopi av den originale som ble bygd omkring 1884/85. Den nye ble bygget opp igjen både konstruktivt og utseendemessig så nær opp til den opprinnelige som mulig, men litt bredere.
Hol bygdemuseum	Hol Bygdemuseum ligger på Hagafoss, ved Hol kirke. Museet er bygd opp som en gammel holingsgard. De fleste husene er fra 1700- og 1800-tallet. Det er 3 hus, 2 av de er rosemalt (av Kitil Rygg og av Kristen Ånstad). Tilsammen, støl og husmannsplass er det 17 gamle bygninger. I tillegg er det utstillingsbygning med bla. mye rosemaling og bunader
Dagali museum	Museet ligger midt i fjellbygda Dagali ved innfallsporten til Hardangervidda. Lærer og fanejunker Gunnar Stensen (1870 - 1970) samlet og bygde opp sitt private museum. I 1947 testamenterte han museet til bygda Dagali. Utover utstillingsbygg med gjenstandssamling er det i alt ti bygninger på museet, de fleste fra 1700- og 1800-tallet. Bygninger og gjenstander kommer vesentlig fra Dagali men også fra Skurdalen, Tunhovd og Uvdal. Museet har 12 hus på museumstunet og har avtale angående to hus utenfor museumsområdet. Dagali Museum har eget museumsflag. Dagali Museumsflag representerer Dagali bygd, som eier av Dagali Museum.

5.2 Grendehus/ forsamlingshus

Kulturbyggets navn	Eier	Byggeår/ Areal	Bruk	HC Tilgj.	Scene	Scene- garderober	Kjøkken
Døllhall	Dagali UL	1932/79 390 kvm	Stor	Nei	X	X	X
Fjellheim	Andelslag	1961 230 kvm	Stor	Delvis	X		X
Kvislatun	Kvisla UL	1953 210 kvm	Liten	Ja	X	X	X
Moen grendehus	Moen grend	Før 1900 100 kvm	Liten	Nei			X
Sudndalen grendehus		? ?	Liten	?			
Røde Kors-huset	Geilo Røde Kors	1980 210 kvm	Stor	Ja			X

Hol kommune har tilskuddsordning som private kulturhus/ grendehus kan benytte for finansiering av driftsutgifter som strøm, forsikring og kommunale avgifter. I tillegg kan det søkes om både kommunale og statlige midler til kulturbygg. Døllhall, Fjellheim og Kvislatun er de senere år rehabilitert på flere områder med støtte fra kommune og stat.

5.3 Kommunale anlegg barn og unge - fritid

Geilo samfunnshus

Virksomheten knyttet til barn og unge ved Geilo samfunnshus foregår hovedsakelig i Fjellvang, foajeer samt i ulike lokaliteter i underetasjen. Dette innebærer sambruk av lokaler med en rekke andre aktører. I underetasjen har tjenesten to egne kontor samt disponerer et mindre areal for egen aktivitet.

Hovet (Fjellheim)

I underetasjen på Fjellheim er det lokaler for fritidsklubb. Dette er den eneste faste aktiviteten i bygget. Møblement og inventar leies av byggeier. Arealene er utstyrt med biljardbord og et eget spillrom. I tillegg er det lydanlegg og TV som nyttes i driften.

Holet (Solvang/ tannlegebolig)

Solvang består av to etasjer der underetasje driftes i sammen med SFO og andre etasje disponeres av fritidsklubb. Solvang har ingen andre faste brukere enn SFO og Fritidsklubb. Samdrift mellom Fritidsklubb og SFO har vært utfordrende og det ses derfor på nye lokaler i tannlegebolig

Tannlegebolig

Tannlegebolig består av to etasjer; andre etasje er pusset opp til rockeverksted der det finnes tilhørende rom med mulighet for aktiviteter. Underetasje er påbegynt pusset opp og skal ferdigstilles i 2015. Tannlegeboligen har tre band som øver i andre etasje samt kulturskoleundervisning en dag hver uke.

6 Statusbeskrivelse - støttefunksjoner

6.1 Tilskudd - Kulturformål

Budsjett for 2014 viser følgende tilskuddsfordeling:

	Driftsbudsjett kultur	Tilskudd
Allmenn kultur	2252000	450000
Bibliotek	665000	
Fritid	781000	40000
Kulturvern	971000	720000
Kulturbygg		70000
Musikkorganisasjoner		253000
Scenekunstorganisasjoner		27000
Idrettsorganisasjoner		1042000
Totalt	4669000	2555000

Av et totalt driftsbudsjett på nær 4,7 MNOK utgjør tilskudd til lag og organisasjoner nær 2,6 MNOK som utgjør 55 % av driftsbudsjettet.

Tilskuddene administreres etter retningslinjer vedtatt av kommunestyret i Hol. Hol kommunes støtteordninger er inndelt i følgende tilskudds formål:

Driftstilskudd		Tidsavgrenset tilskudd	
Hallingdal Museum	610 000,-	Prosjekttilskudd	210 000,-
Geiljordets venner	70 000,-	Prosjekttilskudd grendeutvalg	100 000,-
Holsdagen	40 000,-	Tilskudd lekeplasser	50 000,-
Driftstilskudd idrettsanlegg	50 000,-	Kommunale tilskudd - spillemidler	*Investeringsbudsjett
Driftstilskudd barn/unge	40 000,-	17. mai tilskudd	35 000,-
Driftstilskudd diverse organisasjoner	35 000,-	Idrett og kulturstipend	20 000,-
Driftstilskudd musikk	253 000,-		
Driftstilskudd kulturbygg	70 000,-		
Aktivitetstilskudd idrett	300 000,-		
Driftsavtaler Hol og Geilo IL	632 000,-		
Driftstilskudd Buskerud Teater	27 000,-		
	2 127 000,-		415000,-

*Ordnningen er for tiden ikke finansiert.

7. Statusbeskrivelse – lag og organisasjoner

7.1 Oversikt lag og organisasjoner

Kommunen har trolig over 100 lag og foreninger, som kjennetegnes ved at de alle har et allmennyttig formål, bygger på medlemskap og har en demokratisk styringsstruktur.

7.2 Medlemsutvikling

Lag/organisasjon	1994	1998	2002	2007	2010	2014
Skurdalen og Dagali skytterlag	117	87	112	74	88	
Skurdalen og Dagali pistolklubb	50	35	33	22	25	21
Hovet og Hol skytterlag	239	255	270	280	253	253
Geilo Skytterlag	136	160	233	271	266	234
Skurdalen IL	112	103	86	111	97	77
Hol IL	350	373	421	409	433	399
Geilo IL	836	1080	1217	1285	1346	1479
Øystre Hol Jeger- og fiskeforening	161	151	148	160		
Geilo Jeger- og fiskeforening	200	253	238	226		
Hol pensjonistlag					162	206
Skarvebarna			35	54	45	45
Dagali UL			39		24	26
Hol historielag				248	305	370

Tabellen viser utviklinga i medlemstall i perioden 1994-2014.

8 Statusbeskrivelse – arrangement

Gjennomførte arrangement med støtte fra etaten i 2014:

Måned	Avdeling	Aktivitet	Kommune	Andre
Januar	Administrasjon/fritid	Camp – Ungdommens kulturmønstring	X	
	Fritid	Lokal produksjon - gammeldans		X
	Fritid	Lokal produksjon - Lyd til hyttemøte		X
Februar	Administrasjon/fritid	Ungdommens kulturmønstring	X	
	Fritid	Sette opp lyd/lys til gammeldans		X
Mars	Administrasjon	Tilskudd til lag og organisasjoner	X	
	Fritid	Lokal produksjon - gammeldans		X
	Fritid	LAN	X	
	Fritid	Bowling	X	
	Kulturskole	Årskonsert	X	
	Bibliotek	Superlørdag	X	
	Fritid	Lokal produksjon - gammeldans		X
	Kulturskole	Teateroppsetning	X	
Mai	Fritid	Lokal produksjon - gammeldans		X
	Fritid	Tur til høydepark	X	
	Fritid	Lyd valgfagsdag HBU	X	
	Fritid	Lyd 17. mai		X
	Bibliotek	Utstilling av slovakisk kunst	X	
	Administrasjon	Tilskudd til 17. mai komiteer	X	
April	Administrasjon/fritid	Skarverennet	X	X
Juni	Kulturvern	Utstilling Fekjo	X	
	Kulturvern	Utstilling Geilojordet	X	
	Kulturvern	Turer med barnehager	X	
	Fritid	Lokal produksjon - gammeldans		X
	Fritid	Tur til Tusenfryd	X	
	Fritid	Lyd skoleavslutning	X	
	Fritid	Lyd 10.klasse avslutning	X	
	Bibliotek	«Sommerles», leseaksjon for elever 1-7. kl	X	
Juli	Kulturvern	Utstilling Fekjo	X	
	Kulturvern	Utstilling Geilojordet	X	
August	Kulturvern	Utstilling Fekjo	X	
	Kulturvern	Utstilling Geilojordet	X	
	Kulturvern	Skarveskola med 6. klasse (DKS)	X	
September	Kulturvern	Høsttur for barnehager	X	
	Fritid	Lokal produksjon - gammeldans		X
Oktober	Administrasjon	Tilskudd til lag og organisasjoner	X	
	Fritid	Lokal produksjon - gammeldans		X
	Fritid	Halloween fest	X	
	Bibliotek	Superlørdag	X	
November	Fritid	Lokal produksjon - gammeldans		X
	Bibliotek	Bokmessa	X	X
Desember	Adm/fritid/kulturskole	Julekonsert: Julestemning ved Skarvet	X	
	Administrasjon	kulturpris og kultur og idrettsstipend	X	
	Administrasjon/fritid	Julegrantenning Geilojordet	X	
	Fritid	Lyd ved juleball	X	
	Fritid	Lyd ved adventstunder	X	
	Fritid	Lyd julekonsert BRIS		X

8.1.1 UKM camp

Kommunen gjennomfører årlig en helgesamling for barn og unge med interesse for kunstfag. Målsetningen er å rekruttere deltagere til Ungdommens kulturmønstring. Tiltaket har vært en stor suksess med et fem års snitt på 70 deltagere og kopieres nå av en rekke andre kommuner i landet.

8.1.2 UKM

Noen viktige grunnpillarer for tiltaket er:

Vennskap og samhold	Gjennom valg av aktiviteter, bemanning og organisering fokuseres det på å etablere felleskap der barn og unge aktivt støtter hverandre	Fellesvideo / Musikkvideo Kor Flashmob Bespising Sosiale øvelser
Lavterskel	Det er plass til alle og alle har noe de kan bidra med.	Bakgrunnsdansere Backingkor Teknikk
Utvikling og mestring	Gjennom samtaler med interesserte voksne skal barna oppleve støtte og trygghet til utvikling	Kjenne de voksne Trygg i forhold til andre deltagere Kultur for å heie på hverandre
Mentor	Tidligere deltagere oppfordres til å komme tilbake til hjemkommunen under UKM Camp og UKM og virke som mentor for nye deltagere	Kontakt med unge voksne Delegere oppgaver Være åpne for utvikling Kulturkollektivet
Husband	For deltagere som mangler instrument eller bandkolleger tilbys bruk av musikere fra husband. Husbandet sammensettes av deltagere som har vært med noen år og som fortjener anerkjennelse.	Husband 1 (12- 14 år) Husband 2 (13 – 19 år) Øvingshelger for husband Instruksjon og tilrettelegging av noter for husband.
Teknikere	Arrangementet skal være for, av og med barn og unge. Dette innebærer at det skal være en arena for barn og unge også innen tekniske områder	Mestring og ferdighetsflyt
Profesjonalitet og kvalitet	Det er et mål at arrangementet skal oppleves som profesjonelt både av publikum men også av deltagerne.	Høydepunkt i året Stor deltagelse krever gode tekniske løsninger
Generalprøve	Det gjennomføres generalprøve med resterende skolekamerater som publikum	Dette virker som rekrutteringsarena for kulturfeltet men er også viktig i utvikling av felles kultur og identitet.

Hol kommune ligger godt over landsgjennomsnittet og scorer høyt på måleindikatorer satt av UKM Norge. Arrangementet er en spydspiss for satsningen innen kulturuttrykk ovenfor barn og unge. Det store antall deltagere stiller store krav til de tekniske løsningene. I tillegg er det valgt en tilnærming til dette feltet der målet er at barn og unge også skal delta i de tekniske fagene. Kommunen opplever nå etter 15 år der mønstringen er organisert over samme lest at en rekke tidligere deltagere har brukt sin bakgrunn og spirende kunnskaper fra Hol inn i sin yrkesbane. Mange av disse kommer hjem til Hol kommune under mønstringen og bidrar til gjennomføringen. Det totale resultatet av satsningen er derfor en tydelig identitetsutvikling for Hol kommune som sterk innen barne- og ungdomsarbeid og scenekunst.

	Hol (Buskerud)	Snitt små kommuner	Snitt store kommuner	Utvikling Buskerud	Utvikling nasjonalt
2010	16.95 %	6,27 %	1,50 %	2,02 %	4,02 %
2011	16.67 %	5,83 %	1,62 %	2,13 %	3,83 %
2012	26.96 %	6,34 %	1,51 %	3,14 %	4,01 %
2013	31.49 %	6,10 %	1,30 %	3,35 %	3,77 %
2014	29.6 %	6,59 %	1,63 %	4,11 %	4,17 %
2015	34.23 %	5,94 %	1,25 %	3,49 %	3,64 %

Fra UKM.no: Statistikk for Hol - deltakelse i forhold til målgruppe

8.1.3 Julegrantenning

Med bakgrunn i etatens møtepunksstrategi, samt fagkrav innen teater for 7. klasse, gjennomføres årlig arrangementet Julegrantenning på Geilojordet. Teaterstykket og musikken til stykket er utviklet av Hol kommune. Gjennom en camp på to dager deles elevene inn i grupper for teknikk, dans og skuespill før forestillingen avholdes søndagen etter camp.

Det er en ambisjon at figurer og musikk fra oppsetningen skal nyttes kommersielt i reiselivsnæringen i Hol.

8.1.4 Julekonsert – Julestemning ved Skarvet

Som et ledd i etatens møtepunksstrategi organiseres en konsert med unge voksne i slutten av desember årlig. Målet gjennom arrangementet er å beholde tilknytningen barn og unge med kompetanse innen kulturfeltet har til Hol kommune. Gjennom året holdes det kontakt med unge voksne, både hjemmeboende og utflyttede, gjennom en egen facebook side: «Kulturkollektivet»

8.1.5 Fekjo/ Geilojordet

Etaten organiserer årlig utstillinger på Fekjo og Geilojordet. På Fekjo samarbeider kommunen med Norsk billedhuggerforening om utstillinger av skulpturer i kulturminneparken. På Geilojordet er målsetningen utstillinger av lokale kunstnere eller kunstnere med lokale motiv. I tillegg er det forsøker vi å holde utstilling med motiver fra kommunens fotoarkiv jevnlig.

8.1.6 Skarverennet

Etaten er i startfasen på et samarbeid med Geilo IL om bistand til lydproduksjon og avvikling ved Skarverennet og andre relevante idrettsarrangement. Dette gir Geilo IL tilgang på kompetanse og profesjonelt avviklingsutstyr mens kommunens ungdommer får muligheten til å bidra på flere større produksjoner. Inntektene fra samarbeidet benytter kommunen til vedlikehold og nyinnkjøp av avviklingsmateriell.

8.2 Private/ Lag og organisasjoner arrangement

Kommunen bidrar også til produksjoner i privat regi. Dette gir næring og andre aktører tilgang på profesjonelt utstyr og kompetanse. Matfestival og andre kommersielle tiltak har stor behov for opplevelsesbasert innhold og kommunen tilrettelegger i tillegg til utstyr også for at lokale barn og ungdommer bidrar med underholdning og innhold i slike sammenhenger.

9 Kirken

Kirken har alltid vært en viktig del av lokalsamfunnet og for folk sine liv. Kirken er en grunnleggende del av kulturarven vår, og knyttes til viktige merkedager i menneskers liv: dåp, konfirmasjon, vigsel, gravferd. Kirkebygg og gravplasser representerer også verdifulle kulturminner.

Kirken er en del av kommunens kulturelle grunnmur og er en pulserende arena for levende kunst og kulturuttrykk. Kirkene i kommune representerer et variert og spennende arkitektonisk, kunstnerisk og historisk mangfold. Kirkene er av stor kulturhistoriskverdi for kommunen og gir mulighet for et variert kulturarbeid. Tre av kirkene våre er listeført av Riksantikvaren og med det gitt et spesielt vern. Dette gjelder Hol kyrkje, Hovet kyrkje og Dagali kirke som er bispedømmets eneste kirke i empiriestil. I Dagali ligger også den svært unike gravplassen Leggstan. Skurdalskyrkja og Geilo kulturkyrkje har utsmykking utført av to av Norges fremste kunstnere; Victor Sparre og Kjell Nupen. Hol gamle kyrkje er kommunens eneste middelalderbygning (apsis fra 1200-tallet) og automatisk fredet.

Det er naturlig å trekke fram Gamlekyrkja i Hol og Geilo kulturkyrkje spesielt.

Den eldste og yngste kirken er unike nasjonalt, og er viktig både for kulturliv og for turistnæringen. Sommerstid er Gamlekyrkja i Hol et yndet stoppested for mange turistbusser, og Hallingdal museum betjener kirken med daglig guiding. I sommerhalvåret feires det gudstjenester og mange ønsker å gifte seg i kirken fra 1200-tallet. Siden 1957 har Holsdagen med gjestebod og bryllupsmesse på gamle måten samlet fastboende og turister i kirken, og de siste 10 årene har Sommerkonsertene i juli måned bydd på en variert blanding av musikk med lokale, nasjonale og internasjonale artister.

Geilo kulturkyrkje, som ble innviet i desember 2010, er bygd med tanke på en variert kulturformidling som skal fungere parallelt med de daglige funksjonene som soknekirke. Det er unikt i nasjonal sammenheng. Kulturkyrkja er ettertraktet scene for musikk, musikk-produksjon, teater og kunst. Kirken er viktig i både regional og nasjonal sammenheng, og representerer et nybrottsarbeid med sterke røtter inn i tradisjonen og med grenser mot kunsten og kulturen. Geilo kulturkyrkje er kommunen og bygda sin kulturkatedral med en flott og rik kunstnerisk utsmykking, gode instrument (Steinway flygel), en god akustikk, lyd- og lysanlegg, eget kunstgalleri og kirketorg med servering. Kirken har stor attraksjonsverdi langt utenom våre landegrenser, både arkitektonisk og kunstmessig.

Kirkene er en betydelig kulturbærer i kommunens bygder og grender, og har som mål å gi et rikholdig tilbud til kulturinteresserte fastboende og tilreisende. Kulturarbeid i kirkene er et sentralt satsingsområde og det er ansatt kulturrådgivere i alle bispedømmene. Dette som et resultat av Kulturmeldingen for Den norske kirke; «*Kunsten å være kirke*» som utkom i 2005.

Ved siden av at kirkene er åpne ved kirkelige og kulturelle arrangementer er Geilo kulturkyrkje åpen med servering og omvisning mandag til lørdag mellom 11 og 15. I sommerhalvåret er kirkene i Dagali og Skurdalen åpne hver helg og Geilo kyrkje står åpen alle dager om sommeren. Gjestebøkene forteller at de blir mye besøkt.

I 2014 ble det arrangert til sammen 60 små og store kulturarrangement i de ulike kirkene med 3595 besøkende, og det ble feiret 123 gudstjenester som samlet 9513 deltagere.